

Krystyna Duraj-Nowakowa

PISARSTWO NAUKOWE
STUDENTÓW

WYDAWNICTWO NAUKOWE
AKADEMII IGNATIANUM W KRAKOWIE
KRAKÓW 2019

© Akademia Ignatianum w Krakowie, 2019

Publikacja dofinansowana ze środków przeznaczonych na działalność statutową
Wydziału Pedagogicznego Akademii Ignatianum w Krakowie

Recenzent:
Prof. dr hab. Stanisław Palka

Redakcja:
Magdalena Pawłowicz

Projekt okładki:
Artur Falkowski

Typografia i łamanie:
Jacek Pawłowicz

ISBN 978-83-7614-411-5

Wydawnictwo Naukowe Akademii Ignatianum w Krakowie
ul. Kopernika 26 • 31-501 Kraków
tel. 12 39 99 620
wydawnictwo@ignatianum.edu.pl
<http://wydawnictwo.ignatianum.edu.pl>

Dystrybucja:
Wydawnictwo WAM

Dział Handlowy
tel. 12 62 93 254-255 • faks 12 62 93 496
e-mail: handel@wydawnictwowam.pl

Księgarnia Wysyłkowa
tel. 12 62 93 260
www.wydawnictwowam.pl

SPIS TREŚCI

Wprowadzenie — 7

1. Temat i tematyka, problematyka a tytuł utworu — 15

2. Projektowanie kompozycji opracowań naukowych — 49

3. Konstruowanie tekstu rozprawy — 95

4. Redagowanie i korekta dysertacji — 135

5. Cechy formalne tekstu rozprawy — 245

Zakończenie — 271

Literatura — 277

Wykaz tabel i rysunków — 291

Uszczegółowiony spis treści — 293

Detailed Table of Contents — 295

WPROWADZENIE

Uzasadnienie potrzeby publikacji

Książka powstawała na zamówienie społeczno-pedagogiczne, z uwagi na skonkretyzowane potrzeby dydaktyczno-metodyczne przygotowywania rozpraw awansowych podczas zajęć seminaryjnych przez nowe roczniki studentów, którzy znajdują się w najbardziej formatywnym okresie życia – od pierwszego do trzeciego stopnia studiów wyższych, tj. od licencjantów, przez magistrantów, po doktorantów.

Większość tematów, nad którymi pracuję, kieruję nade wszystko do moich dwojakich partnerów – nauczycieli akademickich i studentów, zaś ich problematyka wywodzi się zwykle najpierw z własnej ciekawości poznawczej i mierzenia się ze swoistym sprawstwem, natomiast wyrasta z doświadczeń nauczycielki akademickiej. Wcześniej ujawniły się moje zainteresowania metodologią nauk humanistyczno-społecznych i pedeutologią na temat kształtowania naszej gotowości prozawodowej. Od dawna mierzę się z kwestiami budowania i modyfikowania programu przedmiotu *Metodologia badań naukowych* (różnie dookreślanym w sylabusach), zabiegając o jego zrównoważone aplikacje odpowiednio do możliwości i potrzeb studentów.

Te nazwane tematy prac autorskich już spełniają pierwsze funkcje: intelektualne, wykonawcze i nawet emocjonalne – choć tymczasem wąsko – w moich osobistych staraniach. Pozostaje mieć nadzieję, iż spełnią szerzej także przewidziane nowe funkcje humanistyczne i wspólnotowe wobec głównych podmiotów działalności akademickiej. W danym przypadku oznacza to seminarzystów wspólnie z nauczycielami-wykładowcami każdego przedmiotu z planów studiów w szkolnictwie wyższym, promotorami spośród tzw. młodszej kadry, najliczniejszej grupy zawodowej, pełniącymi takie funkcje adiunktami – jednak na danym etapie dopiero czeladnikami

na drodze do profesjonalnego wyzwolenia, jakim jest osiągnięcie mistrzostwa w profesji.

Do opracowania niniejszej monografii szczególnie zachęcały także moje najnowsze, studyjne, pisarskie oraz dydaktyczne doświadczenia. Zabiegam o wykonanie kilku zadań:

1. Zwrotne zharmonizowanie formy i zawartości nie tylko z pochodzeniem fachowych przesłanek, ale i
2. Powiązanie ich z koniecznymi tu aplikacjami, oraz
3. Silniejsze wiązanie z potrzebami studentów, jak również
4. Uspójnianie ze specyficznymi – nawet osobniczo – wymogami promotorów.

Przybywają nowe roczniki studentów, zmieniają się potrzeby nauki, przeobrażają dziedziny i nasze dyscypliny poznawania, więc modulowane są i nasze nauczycielsko-pedagogiczne zabiegi. Zasiadałam do opracowania niniejszej rozprawy z troską i nadzieją, iż – wyrażając się metaforycznie – kropla drąży nawet skałę, zatem kiedyś studiowanie między innymi tej książki poskutkuje lepszą recepcją jej zawartości, głębszymi przemyśleniami i bardziej dojrzałymi zastosowaniami.

Materiały

Podstawę teoretyczną zyskiwałam głównie z rozczytywania się w ustawicznie aktualizowanym wyborze literatury przedmiotu i podmiotu własnej aktywności. U podstaw niniejszego podręcznika legło piśmiennictwo fachowe, by wciąż doskonalić konfrontację i korelację z praktyką akademicką i z przedmiotem na studiach doktoranckich „Dydaktyka szkoły wyższej”. Ale to piśmiennictwo okazuje się jeszcze niewystarczające, ponieważ zauważamy w nim liczne luki. Więcej – znajduje się ono na bardzo zróżnicowanym poziomie jakości, jej głębi i zakresów. (Co szczegółowiej przeanalizowałam, zinterpretowałam i oceniłam już nieraz w wielu, ale rozproszonych publikacjach tzw. niesamodzielnych, czyli niezwartych druków, jak autorskie lub zbiorowe książki.)¹

¹ Np. K. Duraj-Nowakowa, *Pedeutologia: konteksty – dylematy – implikacje*, Kraków 2016 a.

Bazę doświadczeń dla metodyki działań czerpałam w synergicznym sprzężeniu ze współpracy nie tylko podczas udziału w kształtowaniu kolejnych roczników, a nawet nowych pokoleń studentów, ale także przez fachowe dysputy z kolegami nauczycielami akademickimi². Staram się czynić to emergentycznie, czyli przez wyłanianie treści i ich form wyrażania. Wiele zyskiwałam dzięki konsultowaniu, ocenianiu i śledzeniu prac nad przygotowaniem kandydatów do procedur awansowych, co dodatkowo poczytuję za dowód naszej edukacji wzajemnej i uczenia się nie tylko parami, ale i w grupie, w niektórych latach nawet w prawdziwych zespołach fachowców.

Myśl przewodnia

Podręcznik, mając – z punktu widzenia zawodowego – całościowy autorsko rodowód, zawiera nowo zinterpretowane rudymenarne dla problematyki treści. Mieści uporządkowaną wiedzę przez sprofilowanie zawartości i jej ewidentnie celowe nachylenie dzięki przeformatowaniu gatunku literatury (z uprzednio najczęściej naukowych monografii) na podręcznik akademicki o wyrazistych cechach dydaktyczno-wychowawczych i opiekuńczych – w tym ostatnim przypadku skierowany jest do promotorów i konsultantów. W zasadniczej osnowie treści książki są adaptowane do oczekiwań i zapotrzebowania studentów, zaś wyjaśnianiu meta metodologicznemu podlegają tylko wybrane rudymenarne przesłanki epistemologiczno-gnoseologiczne³. Natomiast najszerzej objaśniam wizje praktycznych zastosowań zgromadzonej wiedzy o toku prac i pokonywaniu niektórych większych trudności w próbach pisarskich początkujących autorów – po to, by animować ich intelektualną, emocjonalno-motywacyjną i etyczno-moralną sprawczość. Całościowo może to oznaczać wypracowanie profesjonalizowanej gotowości do pisarskich działań.

² Por. *Animacja synergiczności działań edukacyjno-prospołecznych wobec wyzwań współczesności*, red. K. Duraj-Nowakowa, J. Charchuła, E. Sowa-Behtane, Kraków 2019. K. Duraj-Nowakowa, *Tropy myślenia o synergii w działalności nauczyciela akademickiego*, Kraków 2016 b.

³ Znacznie obszerniejsze ich omówienie zob. K. Duraj-Nowakowa, *Pisarstwo naukowe między rzemiosłem a sztuką*, Sosnowiec 2015, s. 7–94.

Nie maleje bowiem wśród studentów (czasem nawet) katastroficzna opinia o tym, że pisanie to umiejętność nader trudna, a nawet ryzykowny proceder, najeżony przeszkodami i komplikacjami, naznaczony ustawicznymi obawami, rozterkami i wątpliwościami, obarczony burzliwymi stanami emocjonalno-motywacyjnymi i kolosalnymi kłopotami wykonawczymi tych ledwie początkujących autorów, odsuwających bez końca podjęcie zadań pisarskich (por. zjawisko tzw. prokrastynacji).

Mając świadomość, ugruntowaną przez wiele pokoleń autorów, literatów i pisarzy różnych specjalności naukowych, jakoby pisanie nauczyć, albo nawet się nauczyć nie można skutecznie, to jednak uczyć się warto. Warto się starać i osobiście podejmować śmiałe próby. Więc zapewne nie będą mogły w tym zawadzić zebrane tu cudze doświadczenia i charakterystyki docelowych zadań.

Wielokrotnie przychodzi nam, promotorom, ubolewać nad upadkiem wiary w możliwości zdobycia stosownych kompetencji i osiągnięcie powodzenia, głównie wśród magistrantów. Dlatego opracowałam tę książkę, aby postarać się jeszcze lepiej uprzystępnąć treści, zwiększyć szanse percepcji zagadnień i wykonanie głębiej uświadomionych zadań.

Swoistości niniejszej książki upatruję w zakreśleniu dobranych celów tematycznych, jak podają oba spisy treści: 1. ogólniejszy, który ten *Wstęp* poprzedza, i 2. *Uszczegółowiony spis rzeczy* (który może spełniać funkcje indeksu merytorycznego, zatem wieńczy książkę). Meritum rozwijam począwszy od kwestii wybierania i formułowania przez studentów tematyki, problematyki i tytułu dysertacji, aby dalej, przez charakterystykę zasad pisarstwa i komponowania rozpraw, poprzez opis metodyki prac nad pisanem rozpraw naukowych, zatrzymać uwagę głównie na opisach wymagań pod adresem redagowania i poprawiania rozpraw awansowych, aż po prezentację koniecznych do uwzględniania formalnych cech tekstu właściwego.

Cele opracowania

Po zadaniach scalenia i usystematyzowania wieloaspektowego, rozproszonego, więc trudniej dostępnego materiału, podręcznik ma na celu interdyscyplinarne opracowanie zapowiedzianej w tytule całości problematyki, ujętej w ramy

o trojkiej przydatności: 1) metodologicznej i 2) metodycznej, czyli warsztatowej, więc zarazem także 3) rzeczowej. Obralam bowiem antycypowane, to znaczy wyobrażone cele: 1. rozpoznanie teoretyczno-metodologicznych podstaw opracowania, i 2. zastosowanie procedury uwzględnienia wymaganych cech rozpraw awansowych na temat, jak w pisaniu osiągnąć zamierzone efekty.

Taki rodzaj poznania naukowego sam w sobie ma walory wychowawczego oddziaływania wzorcotwórczego i ilustratywnego. Oddziaływania już nie tylko na studentów i pracowników naukowych, ale przez sprzężenia zwrotne, w oczekiwaniu na synergicznie wzmocnione rezultaty współdziałania także z nauczycielami i wychowawcami placówek i szkół wszystkich szczebli systemu edukacji⁴.

Dlatego staram się dostarczać czytelnikom optymalnie skonstruowane materiały do lektury i własnych przemyśleń oraz zróżnicowane przykłady, jak uporać się z niełatwymi zadaniami samokształcenia i kształcenia akademickiego w wybranych zakresach technik, a może nawet sztuki pisania artystycznego, tworzenia na mistrzowskim poziomie. Podkreślam jednak, że choć w książce zebrałam, i po swojemu, ale z myślą o adresatach i celach publikacji, ułożyłam pozyskane materiały – to proponuję, aby posłużyły one bardziej za inspirację niż za obligatoryjne instrukcje i wymogi.

Od korzeni po przekaz pałeczki w sztafecie pokoleń

Mając rozliczne, w różnorodnych polskich i zagranicznych ośrodkach uniwersyteckich szanse uprawiania zawodu, uzyskując wiele satysfakcji, a czasami nawet radości w toku poszukiwań, ale też doświadczając niemało przeszkód lub potknięć, gdy korzystałam z profesjonalnych konsultacji, ocen i sugestii, zaciągnęłam długi wdzięczności wobec najwybitniejszych uczonych, rodzimych i cudzoziemskich autorów (jak to w wyborze podaję w *Literaturze zalecanej* do tego podręcznika).

Preferuję wybrany paradygmat całościowy poznawania świata i człowieka w stylu systemologicznym i do prób jego stosowania nie tylko siebie skłaniam, ale i moich bezpośrednich i także tych „pośrednich” uczniów i współpracowników w osobach czytelników moich książek. Zabiegam, aby

⁴ Zob. A. Żywcok, *Aksjologia odkrycia naukowego – studium rozwoju i wychowania osobowości naukowych*, Toruń 2009, s. 33 i n.

udało mi się najpierw przekonać, a później i zachęcić adresatów do pielęgnowania tego podejścia. Na co dzień do zdumienia bywa powtarzany postulat systemowego oglądu i ujęcia w opisach przedmiotu uwagi. Natomiast w realiach życia i pisaniu podczas studiów akademickich bywa różnie, raczej przyglądamy się osobno i cząstkowo tylko wybranym składnikom niż całościom obiektów⁵. Dla tej idei stosowania teorii i metodologii systemów znajdujemy wsparcie uczonych, gdy równolegle – i to od dawna, i aktualnie – czytamy na przykład konstatacje:

Wypowiadając się na temat preferencji ideowych współczesnej myśli pedagogicznej, nie powinniśmy, oczywiście, tracić z pola widzenia istniejących już w pedagogice prób artykułowania, popularyzowania oraz stosowania perspektywy określanej jako „strukturalistyczna” lub „systemologiczna”. Przegląd polskiej literatury przedmiotu dowodzi obecności takich usiowań w licznych tekstach z zakresu epistemologii pedagogiki (Krystyna Duraj-Nowakowa)⁶.

Utwierdza w zasadności przyjętego podejścia podręcznik⁷, a także monografia⁸, w których znajdujemy postulaty wiązania w spójną całość podejść do pedagogiki. Treści książki wnoszą nowe argumenty za spojrzeniami na istotę scalania obrazu przedmiotu i metodologii jego komponowania w postrzegany obraz. Autor podkreśla wagę poznawczych i badawczych rozszyfrowań w pedagogice od dawna⁹.

Nieprzecenionymi pedagogicznie i pedeutologicznie bodźcami okazały się opublikowane odzewy pięciorga czytelników na bliską tematycznie jedną z autorskich monografii metodologicznych¹⁰.

⁵ Analogicznie zauważa się (czy tylko moim zdaniem?) niemały rozróżnienie między wyższymi lotami literaturą metodologiczną w monografiach specjalistów a jej aplikacjami w postępowaniu studyjno-badawczym i pisaniu dyplomantów. Zob. też: K. Duraj-Nowakowa, *Podejścia całościowe do pedagogiki: wybór*, Rzeszów 2008.

⁶ R. Schulz, *Ład edukacyjny jako (nie)obecna kategoria myśli pedagogicznej*, „Przegląd Badań Edukacyjnych” 2018, nr 26, s. 111–112. Por. ponadto dzieła: Tegoż, *Edusfera jako holistyczna kategoria*, Kraków 2018. Tenże, *Wykłady z pedagogiki ogólnej*, t. I–III, Toruń 2003, 2006 i 2009.

⁷ Zob. R. Schulz, *Logos edukacji*, [w:] *Wykłady...*, dz. cyt., t. III, Toruń 2009, s. 210–222.

⁸ S. Palka, *Wiązanie podejść metodologicznych w pedagogice teoretyczno-praktycznej*, Kraków 2018.

⁹ Zob. *Podstawy metodologii w pedagogice*, red. S. Palka, Gdańsk 2009.

¹⁰ Recenzje książki: K. Duraj-Nowakowa, *Pisarstwo naukowe...*, dz. cyt., 2015 ukazały się już w roku jej wydania: M. Cholewińskiego („Nauczyciel i Szkoła”), M. Kaliszewskiej („Hejnał

Tekst niniejszego podręcznika wspiera się na obszernych książkach autorskich, będąc merytorycznie ich kontynuacją, kolejnym doprecyzowaniem i wzbogacaniem treści i ich rozwijaniem w rozmaitych kierunkach myślenia naukowego. Wykorzystałam w nim fragmenty moich wcześniejszych publikacji. Czynię to według preferowanego paradygmatu systemologicznego, wedle którego „wszystko z wszystkim i ze wszystkimi (w domyśle: osobami)” się wiąże, pozostając w tzw. sprzężeniu zwrotnym. Wspieram się także na metodyczno-warsztatowych treściach uprzednio publikowanych w kilkunastu monografiach o metodologicznych aspektach fachowych opracowań rzadziej filologicznych, a najczęściej humanistyczno-społecznych. Stąd wynika bogactwo pozycji bibliograficznych, którymi się posiłkowałam. Stopniowo przez niekrótkie lata, a rzeczowo najściślej niniejsza książka nabierała powiązań także z pierwszą i drugą spośród wcześniejszych monografii, będąc już czwartą w tym cyklu tematycznym publikacją¹¹.

Powinszowania

Czytelnikom książki życzę owocnej lektury i osobistego odbioru tekstu wedle własnych powinności i potrzeb, ciekawych refleksji osobistych i pożytku – pomarzę, iż wspólnotowego – w zastosowaniu rekomendowanych przez wyselekcjonowane grono specjalistów rozwiązań. Niechże się Państwu proceduralnie i efektywnie darzy w poczynaniach nad naukowymi opracowaniami własnego pióra.

Oświatowy”), B. Klasińskiej („Edukacja Dorosłych”) i inny tekst tej autorki („Horyzonty Wychowania”), A. Pawlickiej („Forum Akademickie”) i A. Rogalskiej-Marasińskiej (aż 3 różne teksty rekomendacji: „Edukacja Elementarna w Teorii i Praktyce”, „Forum Oświatowe” i „Forum Pedagogiczne”). Autorom z wdzięcznością dziękuję za trud pogłębionych lektur i opracowanie osobistych refleksji. Wzbogacając punkty widzenia na rozwiązywaną problematykę i udzielając zwrotnych informacji o tekście, uwrażliwiają i mobilizują do nowych przemyśleń.

¹¹ Por. 1. K. Duraj-Nowakowa, *Studiowanie literatury przedmiotu*, wyd. 1, Kraków 2000. 2. Toż, wyd. 2 zm., Kraków 2012. 3. *Pisarstwo naukowe...*, dz. cyt. 2015.

LITERATURA

- Apanowicz J.**, *Metodologiczne uwarunkowania pracy naukowej: prace doktorskie, prace habilitacyjne*, Wydawnictwo DIFIN, Warszawa 2005.
- Arystoteles**, *Retoryka*, przeł. H. Podbielski, PWN, Warszawa 1988.
- Austin J.L.**, *Mówienie i poznawanie: rozprawy i wykłady filozoficzne*, przeł. B. Chwedeńczuk, WN PWN, Warszawa 1993.
- Babbie M.**, *Badania społeczne w praktyce*, przeł. W. Betkiewicz i in., WN PWN, Warszawa 2004.
- Babik W.**, *Słowa kluczowe*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2010.
- Bachtin M.**, *Dialog, język, literatura*, red. E. Czaplejewicz i E. Kasperski, przeł. D. Ulicka, PWN, Warszawa 1983.
- Bachtin M.**, *Problem tekstu w lingwistyce, filologii i innych naukach humanistycznych. Próba analizy filozoficznej*, [w:] Tenże, *Estetyka twórczości słownej*, przeł. D. Ulicka, PWN, Warszawa 1986.
- Badanie, dojrzewanie, rozwój (na drodze na doktoratu)**, red. **F. Szlosek**, Radom–Siedlce 2008.
- Bakuła K.**, *Kształcenie językowe w szkole podstawowej w świetle współczesnych teorii psychologicznych i lingwistycznych: projekt nowej metodyki*, Wydawnictwo UW, Wrocław 1997.
- Beaugrande P.A. de, W.U. Dressler**, *Wstęp do lingwistyki tekstu: struktura i rozumienie tekstu*, przeł. A. Szwedak, Oficyna Wydawnicza ATUT, Warszawa 1990.
- Becker H.S.**, *Warsztat pisarski badacza*, przeł. P. Tomanek, WN PWN, Warszawa 2013.
- Bereźnicki F.**, *Prace magisterskie z pedagogiki: przewodnik metodologiczny dla studentów*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2008.
- Bielec E. i J.**, *Podręcznik pisania prac albo technika pisania po polsku*, Wydawnictwo EJB, Kraków 2000.
- Billingham J.**, *Redagowanie tekstu*, przeł. A. Dąbrowska, WN PWN, Warszawa 2006.
- Boć J.**, *Jak pisać prace magisterską?*, Wydawnictwo Arkadiusz Wingert, Wrocław 1994.
- Borowkin S.**, *Słownik terminów piśmienniczych*, Wydawnictwo Pedagogiczne ZNP, Kielce 1997.

- Borowkin S.**, *Sztuka pisania: redagowanie tekstów z zakresu piśmiennictwa naukowego*, Wydawnictwo IKN, Łódź 1986.
- Boucher F., J. Avard**, *Podręcznik skutecznego uczenia się*, przeł. A. Ehrlich, Wydawnictwo MEDIA, Warszawa 2006.
- Bourdieu P.**, *Reguły sztuki: geneza i struktura dzieła literackiego*, przeł. A. Zawadzki, Wydawnictwo UNIVERSITAS, Kraków 2001.
- Bralczyk J.**, *Język na sprzedaż*, Oficyna Wydawnicza BRANTA, Bydgoszcz–Warszawa 1997.
- Broda J., A. Polewczyk, J. Rąb**, *Podstawy metodologii nauk*, Wydawnictwo HELION, Gliwice 2001.
- Bruner J. S.**, *W poszukiwaniu teorii nauczania*, przeł. E. Krasieńska, PIW, Warszawa 1974.
- Brzeziński J.**, *Elementy metodologii badań psychologicznych*, PWN, Warszawa 1980.
- Budohoska W., Z. Włodarski**, *Psychologia uczenia się*, PWN, Warszawa 1972.
- Budzich E.**, *Metodyka studiowania i prac badawczych (na studiach ekonomicznych)*, Wydawnictwo PŚ, Kielce 1975.
- Buksiński T.**, *Zasady i metody interpretacji tekstów źródłowych*, Wydawnictwo UAM, Poznań 1991.
- Buzan B., T. Buzan**, *Mapy twoich myśli: mindmapping, czyli notowanie interaktywne*, przeł. M. Stefaniak, Wydawnictwo PAVI, Łódź 1999.
- Cempel C.**, *Jak pisać i publikować pracę naukową? Poradnik*, Wydawnictwo Politechniki Poznańskiej, Poznań 1982.
- Chojecki A.**, *Mowa mowy: o języku współczesnej humanistyki*, Wydawnictwo SŁOWO – OBRAZ – TERYTORIA, Gdańsk 1997.
- Chomsky N.**, *Preliminaria metodologiczne*, [w:] red. N. Chomsky et. al., *Lingwistyka a filozofia. Współczesny spór o filozoficzne założenia teorii języka*, wybór tekstów i opracowanie B. Stanosz, przeł. I. Jakubczak, PWN, Warszawa 1977.
- Clanchy J., B. Ballard**, *Jak pisać: poradnik maturzysty i studenta*, przeł. M. Kowalczyk, Wydawnictwo EREMOS, Warszawa 2001.
- Cofalik J.**, *Syntezy na lekcjach języka polskiego. Dydaktyka literatury*, t. III, Wydawnictwo WSP, Warszawa–Zielona Góra 1979.
- Czerniawski J.**, *Struktura empirycznego testu teorii*, Wydawnictwo UNIVERSITAS, Kraków 1997.
- Denek K.**, *Dydaktyka akademicka i jej efekty*, Wydawnictwo UAM, Poznań 2011.
- Detz J.**, *Sztuka przemawiania: nie co mówić, ale jak mówić*, przeł. E. Bartosik, GWP, Gdańsk 2008.
- Dobrzyńska T.**, *Tekst. Próba syntezy*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 1993.
- Doroszewski W.**, *O kulturę słowa*, t. 1–3, PIW, Warszawa 1962, 1968, 1979.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Modelowanie systemowe w pedagogice*, WN WSP, Kraków 1997.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Pedeutologia: konteksty – dylematy – implikacje*, Wydawnictwo Akademii IGNATIANUM i WAM, Kraków 2016a.

- Duraj-Nowakowa K.**, *Podejścia całościowe do pedagogiki: wybór*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2008.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Procedura modelowania systemowego w dydaktyce*, Wydawnictwo Edukacyjne, Kraków 1996.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Studiowanie literatury przedmiotu*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2002 i toż, wydanie II, tamże 2003.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Studiowanie literatury przedmiotu*, wyd. III zm. i poszerzone, Wydawnictwo Akademii IGNATIANUM i WAM, Kraków 2012.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Teoria systemów a pedagogika*, WN WSP, Kraków 1992.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Tropy myślenia o synergii w działalności nauczyciela akademickiego*, Wydawnictwo Akademii IGNATIANUM i WAM, Kraków 2016b.
- Duraj-Nowakowa K.**, *Źródła podejść do pedagogiki: zarys problemów*, Wydawnictwo ŚSW, Kielce 2005.
- Dutkiewicz W.**, *Podstawy metodologii badań: do pracy magisterskiej i licencjackiej z pedagogiki*, Wydawnictwo WSP, Kielce 2000.
- Dylematy metodologiczne pedagogiki**, red. **T. Lewowicki**, Wydawnictwo UW i UŚ, Warszawa-Cieszyn 1993.
- Eco U.**, *Jak napisać pracę dyplomową: poradnik dla humanistów*, przeł. G. Jurkowlaniec, Wydawnictwo UW, Warszawa 2007.
- Encyklopedia języka polskiego**, red. **M. Kucala, S. Urbańczyk**, wyd. drugie popr. i uzupeł., OSSOLINEUM, Wrocław 1992.
- Encyklopedia językoznawstwa ogólnego**, red. **K. Polański**, OSSOLINEUM, Wrocław 1993.
- Frankiewicz W.**, *Technika swobodnych tekstów jako metoda kształcenia myślenia twórczego*, WSiP, Warszawa 1983.
- Gajda S.**, *Podstawy badań stylistycznych nad językiem naukowym*, PWN, Warszawa–Wrocław 1982.
- Gajda S.**, *Styl naukowy*, [w:] *Współczesny język polski. Encyklopedia kultury polskiej XX wieku*, OSSOLINEUM, Wrocław 1993.
- Gajda S.**, *Wprowadzenie do teorii terminu*, Wydawnictwo WSP, Opole 1990.
- Gajda S.**, *Współczesna polszczyzna naukowa. Język czy żargon?*, Wydawnictwo Instytutu Śląskiego, Opole 1990.
- Gambarelli G., Z. Łucki**, *Jak przygotować pracę dyplomową lub doktorską: wybór tematu, pisanie, prezentowanie, publikowanie*, wydanie 3, Wydawnictwo UNIVERSITAS, Kraków 1998.
- Gierz W.**, *Jak pisać pracę licencjacką: poradnik metodyczny*, Wydawnictwo WSTiH, Gdańsk 2000.
- Gloton R., C. Clero**, *Twórcza aktywność dziecka*, WSiP, Warszawa 1988.
- Głowiński M., T. Kostkiewiczowa, A. Okopień-Sławińska, J. Sławiński**, *Słownik terminów literackich*, red. J. Sławiński, PWN, Wrocław 1976.
- Gnitecki J.**, *Wstęp do metod badań pedagogicznych*, Wydawnictwo UAM, Poznań 1999.

- Gnitecki J.**, *Wstęp do ogólnej metodologii badań w naukach pedagogicznych*, t. I: *Status metodologiczny nauk pedagogicznych*, Wydawnictwo UAM, Poznań 2006.
- Gnitecki J.**, *Wstęp do ogólnej metodologii badań w naukach pedagogicznych*, t. II: *Tworzenie wiedzy o edukacji w naukach pedagogicznych*, Wydawnictwo UAM, Poznań 2007.
- Godziszewski J.**, *Ogólne zasady pisania, recenzowania i obrony prac dyplomowych*, Towarzystwo Naukowe Organizacji i Kierownictwa. Oddział w Zielonej Górze, Zielona Góra 1987.
- Goriszowski W., P. Kowolik**, *Podstawy metodologiczne pracy magisterskiej*, Wydawnictwo WSP, Kielce 1992.
- Górski R.**, *Diateza nacechowana w polszczyźnie. Studium korpusowe*, Wydawnictwo LEXIS, Kraków 2008.
- Grabias S.**, *Język w zachowaniach społecznych*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1997.
- Grzechowiak S.**, *Wprowadzenie do pisania prac magisterskich z nauk teologicznych*, Prymasowskie Wydawnictwo GAUDENTINUM, Gniezno 1995.
- Grzesiuk L., E. Trzebińska**, *Jak porozumiewają się ludzie?*, Wydawnictwo NK, Warszawa 1983.
- Grzybowski P., K. Sawicki**, *Pisanie prac i sztuka ich prezentacji*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2010.
- Grzywna J., Z. Guldon, S.I. Możdżeń**, *Podstawy warsztatu historyka oświaty*, Wydawnictwo WSP, Kielce 1992.
- Grzywna J., Z. Guldon, S.I. Możdżeń**, *Podstawy warsztatu historyka oświaty: przewodnik metodyczny do prac magisterskich*, Wydawnictwo WSP, Kielce 1994.
- Guldon Z., J. Grzywna**, *Prace pisemne na studiach historycznych: przewodnik metodyczny*, Wydawnictwo WSP, Kielce 1974 [II wyd. 1992].
- Illeris K.**, *Trzy wymiary uczenia się: poznawcze, emocjonalne i społeczne ramy współczesnej teorii uczenia się*, przeł. A. Jurgier i 4 in., Wydawnictwo DSW, Wrocław 2006.
- Interpretacja jako konstrukcja**, red. **J. Topolski**, Wydawnictwo UAM, Poznań 1998.
- Jadacka H.**, *Kultura języka polskiego: fleksja, słowotwórstwo, składnia*, WN PWN, Warszawa 2005.
- Jak się pisze i rozumie historię: tajemnice narracji historycznej**, red. **J. Topolski**, WN PWN, Warszawa 1998.
- Jedliński R.**, *Gatunki publicystyczne w szkole średniej*, Wydawnictwo ZNP, Warszawa 1984.
- Jeziorska J.**, *Wybrane zagadnienia z metodyki pracy umysłowej*, Wydawnictwo SGGW, Warszawa 1991.
- Język w komunikacji*, red. **G. Habrajska**, t. 3, Wydawnictwo WSHE, Łódź 2001.
- Jura J., J. Roszczypała**, *Metodyka przygotowania prac dyplomowych licencjackich i magisterskich*, Wydawnictwo WSE, Warszawa 2000.
- Jurkowski A.**, *Ontogeneza mowy i myślenia*, WSiP, Warszawa 1986.
- Kaliszewska M.**, *Eliza Freinet promotorka zdrowia*, Wydawnictwo UJK, Kielce 2017.

- Kaliszewska M.**, *Esej pedagogiczny w kształtowaniu akademickim: teoria, praktyka i ocenianie*, Wydawnictwo UHP JK, Kielce 2009.
- Kaliszewska M.**, *Funkcje eseju pedagogicznego w dydaktyce akademickiej na tle procesów inkluzji społecznej*, Wydawnictwo UHP JK, Kielce 2011.
- Kaliszewska M.**, *Ruch freinetowski w Polsce w latach 1957–2014*, Wydawnictwo UJK, Kielce 2015.
- Kaliszewska M., Klasińska B.**, *Kompetencje hermeneutyczne w teorii i praktyce akademickiej*, Wydawnictwo UJK, Kielce 2018.
- Kamiński S.**, *Nauka i metodyka: pojęcie nauki i klasyfikacja nauk*, Wydawnictwo KUL, Lublin 1992.
- Kaszyńska A.**, *Jak napisać, przepisać i z sukcesem obronić pracę dyplomową?*, Wydawnictwo HELION, Gliwice 2008.
- Klasińska B.**, *Warsztat pracy oraz nauki studentów pedagogiki*, Wydawnictwo UJK, Kielce 2014.
- King S.**, *Jak pisać: pamiętnik rzemieślnika*, przeł. P. Braiter, Wydawnictwo Prószyński i S-ka, Warszawa 2008.
- Kobyliński W.**, *Organizacyjne i metodyczne problemy pisania pracy dyplomowej*, Wydawnictwo IKN, Warszawa 1980.
- Kolman R.**, *Poradnik dla doktorantów i habilitantów*, Wydawnictwo Ośrodka Postępu Organizacyjnego, Bydgoszcz 1997.
- Kołodziejek E.**, *Poprawna polszczyzna w praktyce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003.
- Konarzewski K.**, *Jak uprawiać badania oświatowe: metodologia praktyczna*, WSiP, Warszawa 2000.
- Konecki K.**, *Studia z metodologii badań jakościowych: teoria ugruntowana*, WN PWN, Warszawa 2000.
- Korolko M.**, *Sztuka retoryki. Przewodnik encyklopedyczny*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1990.
- Kotarbiński T.**, *Traktat o dobrej robocie*, OSSOLINEUM, Wrocław 1975.
- Krajewski M.**, *Praca dyplomowa z elementami edytorstwa*, Wydawnictwo WSHE, Włocławek 1998.
- Krajewski M.**, *Vademecum autora i wydawcy prac naukowych*, Wydawnictwo WSHE, Włocławek 2011.
- Kraskowska E.**, *Posłowie*, [w:] N. Watts, *Jak napisać powieść?*, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1998.
- Król F.**, *Sztuka czytania*, WSiP, Warszawa 1982.
- Kryda B.**, *W kwestii syntez – dyskusyjnie*, „Polonistyka” 1989, nr 5.
- Kubinowski D.**, *Jakościowe badania pedagogiczne: filozofia, metodyka, ewaluacja*, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2011.
- Kuc B.R., J. Paszkowski**, *Metody i techniki pisania prac dyplomowych (na studiach licencjackich, magisterskich, podyplomowych)*, Wydawnictwo WSiP, Białystok 2007.

- Kulpa J.**, *Umiejętność studiowania*, PWN, Kraków 1968.
- Kunowski S.**, *Problematyka metodologiczna seminarium magisterskiego: jak pisać pracę magisterską*, Redakcja Wydawnictw KUL, Lublin 1971.
- Kurczab H.**, *Scalanie treści kształcenia w przygotowaniu zawodowym nauczyciela polonisty*, Wydawnictwo WSP, Rzeszów 1993.
- Kurcz I.**, *Język a psychologia: podstawy psycholingwistyki*, WSiP, Warszawa 1992.
- Kuźniak M., S. Rzepczyński**, *Jak pisać?*, Wydawnictwo CYKADA, Warszawa 2002.
- Kwieciński Z.**, *Pedagogie postu: preteksty, konteksty, podteksty*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2012.
- Lausz K.**, *Synteza literacka w nauczaniu szkolnym*, „Polonistyka” 1960, nr 3.
- Leniewicz E.**, *Dyrektywy praktyczne: konstrukcja i uzasadnienie*, PWN, Warszawa 1971.
- Lewowicki T.**, *Problemy kształcenia i pracy nauczycieli*, Wydawnictwo Instytutu Technologii i Eksploatacji PIB, Radom–Warszawa 2007.
- Lewowicki T.**, *Proces kształcenia w szkole wyższej*, PIW, Warszawa 1988.
- Lichański J. Z.**, *Co to jest retoryka?*, Wydawnictwo Krakowskiego Oddziału PAN, Kraków 1996.
- Lichański J.Z.**, *Retoryka: historia – teoria – praktyka*, t. I–II, Wydawnictwo DiG, Warszawa 2000 i toż, tamże 2003.
- Lindsay D.**, *Dobre rady dla piszących teksty naukowe*, przeł. K. Perz, Oficyna Wydawnicza Politechniki Wrocławskiej, Wrocław 1995.
- Lisowska-Magdziarz M.**, *Analiza tekstu w dyskursie medialnym: przewodnik dla studentów*, Wydawnictwo UJ, Kraków 2004.
- Łotman J.**, *O pojęciu tekstu*, przeł. A. Tapalska, „Pamiętnik Literacki” 1972, nr 4.
- Łotman J.**, *Struktura tekstu artystycznego*, PIW, Warszawa 1984.
- Maćkiewicz J.**, *Jak dobrze pisać: od myśli do tekstu*, PWN, Warszawa 2010.
- Maćkiewicz J.**, *Jak pisać teksty naukowe?*, Wydawnictwo UG, Gdańsk 1999.
- Madsen K.B.**, *Współczesne teorie motywacji*, przeł. A. Jakubczak i in., PWN, Warszawa 1980.
- Majewska-Tworek A., T. Piekot, M. Zaśko-Zielińska**, *Sztuka pisania: przewodnik po tekstach użytkowych*, WN PWN, Warszawa 2008.
- Majkut J.**, *O teorii i praktyce badań pedagogicznych (z myślą o nauczycielu akademickim)*, Wydawnictwo WSOWR, Toruń 1992.
- Malmquist E.**, *Nauka czytania w szkole podstawowej*, przeł. A. Thierry, WSiP, Warszawa 1987.
- Marciszewski W.**, *Metody analizy tekstu naukowego*, PWN, Warszawa 1997.
- Markowski A.**, *Jak dobrze mówić i pisać po polsku*, Wydawnictwo READER'S DIGEST, Warszawa 2000.
- Marzano R.J., D.E. Paynter**, *Trudna sztuka pisania i czytania*, przeł. J. Bartosik, GWP, Gdańsk 2004.

- Maszke A.W.**, *Metodologiczne podstawy badań pedagogicznych*, Wydawnictwo UR, Rzeszów 2003.
- Mayenowa M.R.**, *Poetyka teoretyczna. Zagadnienia języka*, OSSOLINEUM, Wrocław 1974.
- Mayenowa M.R.**, *Studia i rozprawy*, Wydawnictwo IBL, Warszawa 1993.
- Melosik Z., T. Szkudlarek**, *Kultura - tożsamość - edukacja. Migotanie znaczeń*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 1998.
- Mendecka G.**, *Poradnik dla studentów piszących pracę magisterską z psychologii*, Wydawnictwo WSP, Częstochowa 1998.
- Mendel T.**, *Metodyka pisania prac doktorskich*, Wydawnictwo AE, Wydawnictwo AK PLUS, Poznań 1999.
- Mendel T.**, *Metodyka pisania prac doktorskich*, wydanie VI, Wydawnictwo AE, Poznań 2010.
- Mendel T., J. Majchrzak**, *Metodyka pisania prac magisterskich i dyplomowych*, Wydawnictwo AE, Poznań 1995.
- Metodologia pedagogiki zorientowanej humanistycznie**, red. **D. Kubinowski, M. Nowak**, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2006.
- Miles M.B., A.M. Huberman**, *Analiza danych jakościowych*, przeł. S. Zabielski, Wydawnictwo TRANS HUMANA, Białystok 2000.
- Morison M.**, *Jaki pisać prace pisemne i prace badawcze oraz jak zdać egzamin z psychologii*, przeł. E. Hornowska, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 1999.
- Możdżeń S.I.**, *Praca naukowa historyka oświaty. Metodologiczna dokumentacja naukowa i prezentacja*, Wydawnictwo Studium Generale Sandomiriense, Sandomierz 1999.
- Mysiński A.**, *Proces badania zjawisk społecznych i gospodarczych w pracy magisterskiej*, Wydawnictwo DRUKARNIA AKCYDENSOWA, Kraków 2006.
- Muszyński H.**, *Metodologiczne vademecum badacza pedagoga*, Wydawnictwo UAM, Poznań 2018.
- Narracja**, krytyka, zmiana: praktyki badawcze we współczesnej pedagogice, red. **E. Kurantowicz, M. Nowak-Dziemianowicz**, Wydawnictwo DSW, Wrocław 2007.
- Nęcka E., R. Stocki**, *Jak pisać prace naukowe z psychologii*, Wydawnictwo UNIWERSYTAS, Kraków 1991.
- Nęcki Z.**, *Komunikacja międzyludzka*, Wydawnictwo PROFESJONALNEJ SZKOŁY BIZNESU, Kraków 1996.
- Niedzielska E.**, *Mały poradnik autora i recenzenta pracy akademickiej*, Wydawnictwo AE, Wrocław 1993.
- Nowak S.**, *Tezy przyczynowe a tezy o współistnieniu bądź następstwie zdarzeń*, [w:] *Metodologia badań socjologicznych*, PWN, Warszawa 1970.
- Nowicki A.**, *Człowiek w świecie dzieł*, PWN, Warszawa 1974.
- Nowy słownik poprawnej polszczyzny**, red. **A. Markowski**, wydanie 2, WN PWN, Warszawa 2003.

- Okoń W.**, *Nowy słownik pedagogiczny*, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 1996.
- Oliver P.**, *Jak pisać prace uniwersyteckie: poradnik dla studentów*, przeł. J. Piątkowska, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1999.
- Orczyk J.**, *Zarys metodyki pracy umysłowej*, wyd. IV, PWN, Warszawa 1984.
- O spójności tekstu**, red. **M.R. Mayenowa**, OSSOLINEUM, Warszawa 1971.
- Osuchowska B.**, *Poradnik redaktora i autora: nauki ścisłe i technika*, Wydawnictwo PTWK, Warszawa 1998.
- Osuchowska B.**, *Poradnik autora, tłumacza i redaktora*, wyd. 2, Wydawnictwo EXIT, Warszawa 2011.
- Ożóg K.**, *Polszczyzna przełomu XX i XXI wieku*, Wydawnictwo UR, Rzeszów, 2001.
- Ożóg K.**, *Poprawna polszczyzna w praktyce*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 2003.
- Palka S.**, *Wiązanie podejść metodologicznych w pedagogice teoretyczno-praktycznej*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2018.
- Patrzalek T.**, *Metodyka tekstu polonistycznego*, WSiP, Warszawa 1977.
- Pawłowski T.**, *Tworzenie pojęć w naukach humanistycznych*, PWN, Warszawa 1986.
- Paynter D.E.**, *Trudna sztuka pisania*, przeł. J. Bartosik, GWP, Gdańsk 2003.
- Pelc J.**, *O pojęciu tematu*, OSSOLINEUM, Wrocław 1961.
- Pieter J.**, *Czytanie i lektura*, Wydawnictwo ŚLĄSK, Katowice 1967.
- Pieter J.**, *Kryteria ocen i recenzje prac naukowych*, PWN, Warszawa 1978.
- Pieter J.**, *Ogólna metodologia pracy naukowej*, OSSOLINEUM, Wrocław 1967.
- Pieter J.**, *Problemy rozumienia treści lektury*, Wydawnictwo WSP, Katowice 1957.
- Pieter J.**, *Przedmiot i metoda psychologii*, OSSOLINEUM, Wrocław 1963.
- Pieter J.**, *Psychologia nauki*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1971.
- Pieter J.**, *Psychologia uczenia się i nauczania*, Wydawnictwo ŚLĄSK, Katowice 1970.
- Pieter J.**, *Wiedza osobista: wprowadzenia do psychologii wiedzy*, Wydawnictwo WSP, Katowice 1993.
- Pieter J.**, *Zarys metodologii pracy naukowej*, PWN, Warszawa 1975.
- Pieter J.**, *Z zagadnień pracy naukowej*, OSSOLINEUM, Wrocław 1975.
- Pietrasiński Z.**, *Atakowanie problemów*, Wydawnictwo NK, Warszawa 1983.
- Pietrasiński Z.**, *Czego dowiedziałeś się zbyt późno*, Wydawnictwo ISKRY, Warszawa 1979.
- Pietrasiński Z.**, *Ekspansja pięknych umysłów: nowy renesans i ożywcza autokreacja*, Wydawnictwo CiS, Warszawa 2008.
- Pietrasiński Z.**, *Sztuka uczenia się*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1990.
- Pisarek W.**, *Słowa między ludźmi*, wydanie II zm., Wydawnictwo TRIO, Cop., Warszawa 2004.
- Pisarkowa K.**, *Język według Junga. O czytaniu intencji*, Wydawnictwo UJ, Kraków 1994.
- Podstawy metodologii badań w pedagogice**, red. **S. Palka**, GWP, Gdańsk 2009.

- Polańska A.**, *Jak studiować, by osiągnąć dobre wyniki i zadowolenie*, Wydawnictwo UG, Sopot 1983.
- Polańska A.**, *O rozumnym studiowaniu*, Wydawnictwo UG, Sopot 1990.
- Polańska A.**, *Praca dyplomowa nauką i sztuką*, Wydawnictwo WSAiB, Gdynia 2012.
- Polańska A.**, *Sztuka dobrego studiowania*, Wydawnictwo MWSE, Tarnów 2002.
- Polańska A.**, *Sztuka studiowania*, W wydawnictwo WSAiB, Gdynia 1997.
- Poliński J.**, *ABC magistranta: poradnik*, Wydawnictwo WSRP, Siedlce 1991.
- Półturzycki J.**, *Wdrażanie do samokształcenia*, WSiP, Warszawa 1980.
- Praca magisterska – od irytacji do satysfakcji*, red. **B. Wierzbicki**, Wydawnictwo TEMIDA, Białystok 2001.
- Praca promotora z doktorantem*, red. **B. Wojciechowicz**, Wydawnictwo ITE, Krynica–Radom 1997.
- Prace promocyjne z pedagogiki: skrypt dla uczestników seminariów: licencjackich, magisterskich*, red. **W. Ciczkowski**, Wydawnictwo UWM, Olsztyn 2000.
- Praktyczna stylistyka nie tylko dla polonistów*, red. **Bańkowska E., A. Mikołajczuk**, Wydawnictwo KiW, Warszawa 2003.
- Pszczółowski T.L.**, *Umiejętność przekonywania i dyskusji*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1974.
- Pszczółowski Z.**, *Zasady sprawnego działania: wstęp do prakseologii*, wyd. 3, Wydawnictwo WP, Warszawa 1960.
- Ptaszyński W.**, *Jak rozumieć książkę, z której się uczymy. Wskazania logiki*, LSW, Warszawa 2000.
- Puńło A.**, *Prace magisterskie i licencjackie: wskazówki dla studentów*, Wydawnictwo LEXISNEXIS, Warszawa 2000.
- Puślecki W.**, *Model pedagogicznej pracy naukowej*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2001.
- Pytkowski W.**, *Organizacja badań i ocena prac naukowych*, PWN, Warszawa 1981 (wyd. II 1985).
- Ricoeur P.**, *Język, tekst, interpretacja: wybór pism*, wybór i wstęp: K. Rosner, przeł. P. Graf, K. Rosner, PIW, Warszawa 1989.
- Riechert J.**, *Jak studiować?*, przeł. A. Szewczuk, PWN, Warszawa 1969.
- Rowntree D.**, *Sztuka studiowania: podejście realistyczne*, przeł. P. Budkiewicz, Wydawnictwo Zysk i S-ka, Poznań 2001.
- Rudniański J.H.**, *O pracy umysłowej: cele, metody, organizacja psychiczna*, LSW, Warszawa 1987.
- Rudniański J.H.**, *Nauka: twórczości i organizacja*, PWN, Warszawa 1976.
- Rudniański S.**, *Technologia pracy umysłowej: higiena, organizacja, metodyka*, LSW, Warszawa 1959.
- Rypel A.**, *Nauczanie komunikacyjne w kształceniu uczniowskich wypowiedzi pisemnych*, Wydawnictwo UKW, Bydgoszcz 2007.
- Saloni Z.**, *Jak pisać wypracowania. Poradnik dla uczniów*, wyd. 2 popr., WSiP, Warszawa 1974.

- Saloni Z.**, *O kształceniu umiejętności pisania na wyższym poziomie nauki szkolnej*, WSiP, Warszawa 1979.
- Szulz R.**, *Edusfera jako holistyczna kategoria*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2018.
- Szulz R.**, *Ład edukacyjny jako (nie)obecna kategoria myśli pedagogicznej*, „Przegląd Badań Edukacyjnych” 2018, nr 26.
- Szulz R.**, *Wykłady z pedagogiki ogólnej*, Wydawnictwo UMK, t. 1-3, Toruń 2003, 2006, 2009.
- Seweryniak H.**, *Metodyka uczenia się i pisania prac dyplomowych*, Płocki Instytut Wydawniczy, Płock 2000.
- Sinica M.**, *Kultura literacka absolwentów szkół średnich u szczytu XX wieku*, WN PWN, Kraków-Warszawa 2010.
- Skeczkowski R.**, *Jak pisać prace magisterską z zakresu nauk społecznych. Poradnik dla studentów*, Wydawnictwo BWSH, Koszalin 1987.
- Skorny Z.**, *Prace magisterskie z psychologii i pedagogiki*, WSiP, Warszawa 1981.
- Sławiński L.**, *W sprawie syntez na lekcjach literatury w szkole średniej*, „Polonistyka” 1974, nr 6.
- Słowiński J.**, *Dzieło. Język. Tradycja*, PWN, Warszawa 1974.
- Słownik poprawnej polszczyzny**, red. **W. Doroszewski**, WN PWN, Warszawa 1990.
- Słownik wyrazów obcych**, red. **J. Tokarski**, PWN, Warszawa 1971.
- Smolański A.**, *Paradygmaty i historiozofia pedagogiki*, Wydawnictwo TESON, Wrocław 2001 i toż, 2009.
- Smolański A.**, *Pedeutologia historyczna*, Wydawnictwo TESON, Wrocław 2009.
- Smolański A.**, *Tezy i hipotezy pedagogiki*, Wydawnictwo DSW, Wrocław 2001.
- Sobis H.**, *Wskazówki techniczne dla piszących prace dyplomowe i magisterskie*, Wydawnictwo Uczelniane AE, Wrocław 1983.
- Sońnicki K.**, *Dydaktyka ogólna*, OSSOLINEUM, Wrocław 1959.
- Sorożyński J.**, *Przewodnik do seminarium dyplomowego i pracy magisterskiej*, Wydawnictwo WSR, Wrocław 1980.
- Sorożyński J.**, *Seminarium dyplomowe i praca magisterska dla studentów Wydziału Technologii Żywności*, Wydawnictwo WSR, Wrocław 1982.
- Stachak S.**, *Wstęp do metodologii nauk ekonomicznych*, Wydawnictwo DIFIN, Warszawa 1997.
- Starzec A.**, *Współczesna polszczyzna popularnonaukowa*, Wydawnictwo UO, Opole 1999.
- Stoczewska B.**, *Jak pisać pracę licencjacką lub magisterską?*, Wydawnictwo KSW, Kraków 2009.
- Surmaczyński M.**, *Warsztaty metodologiczne doktorantów socjologii: podręcznik*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2002.
- Swincow W.J.**, *Zasady logiki w redagowaniu*, przeł. J. Hyc, WNT, Warszawa 1978.
- Syguła E.**, *Umiejętność samodzielnej pracy z lekturą na studiach zaocznych*, Wydawnictwo UAM, Poznań 1980.

- Systematyzacja pojęć w stylistyce**, red. **S. Gajda**, Wydawnictwo WSP, Opole 1992.
- Szkutnik Z.**, *Metodyka pisania pracy dyplomowej*, Wydawnictwo Poznańskie, Poznań 2005.
- Szlendak T.**, *Supermarketyzacja. Religia i obyczaje seksualne młodzieży w kulturze konsumpcyjnej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 2004.
- Sztuka jako wyzwanie edukacyjne**, red. **J. Plisiecki**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 2001.
- Szuman S.**, *Język i mowa*, [w:] *Dzieła wybrane*, t. 1, WSiP, Warszawa 1985.
- Sztumski J.**, *Wstęp do metod i technik badań społecznych*, Wydawnictwo Naukowe ŚLĄSK, Katowice 2005.
- Szyborska W.**, *Lektury nadobowiązkowe*, Wydawnictwo ZNAK, Kraków 2002.
- Śliwerski B.**, *Habilitacja: diagnoza, procedury, etyka, postulaty*, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2017.
- Śliwerski B.**, *Mysleć jak pedagog*, GWP, Sopot 2010.
- Śliwerski B.**, *Podstawowe prawidłowości pedagogiki*, Wydawnictwo APS, Warszawa 2011.
- Śliwerski B.**, *Współczesne teorie i nurty wychowania*, wyd. 9, Oficyna Wydawnicza IMPULS, Kraków 2015.
- Świeżawski A.**, *Warsztat naukowy historyka: wstęp do badań historycznych*, Wydawnictwo WSP, Łódź 1978.
- Święcicki M.**, *Jak pisać pracę dyplomową na studiach dla pracujących?*, Wydawnictwo WSE, Poznań 1969.
- Święcicki M.**, *Jak studiować? Jak pisać pracę magisterską?*, Wydawnictwo WSE, Warszawa 1969.
- Tatarkiewicz T. i W.**, *Wspomnienia*, PIW, Warszawa, 1979.
- Tekst i zdanie: zbiór studiów**, red. **T. Dobrzyńska, E. Janus**, OSSOLINEUM, Wrocław 1983.
- Tekst: problemy teoretyczne**, red. **J. Bartmiński, B. Boniecka**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1998.
- Tinker M.A.**, *Podstawy efektywnego czytania*, przeł. K. Dudziak, PWN, Warszawa 1980.
- Tobiasz A.**, *Kompetencja tekstotwórcza uczniów na przykładzie rozprawki*, Wydawnictwo UO, Opole 2006.
- Tomaszewski T.**, *Wstęp do psychologii*, PWN, Warszawa 1963.
- Topolski J.**, *Metodologia historii*, wyd. II popr. i uzup., PWN, Warszawa 1973.
- Twardowski K.**, *Wskazówki dla piszących sprawozdania z lektury seminaryjnej. Wybór pism psychologicznych i pedagogicznych*, WSiP, Warszawa 1992.
- Urban S., Ładoński W.**, *Jak napisać dobrą pracę magisterską*, Wydawnictwo AE, Wrocław 1997.
- Ustawy szkolne dla polskiej prowincji pijarów**, przeł. H.W. Germain, [w:] **S. Konarski**, *Pisma wybrane*, t. II, PIW, Warszawa 1955.

- Warchała J., A. Skudrzyk**, *Kultura piśmienności młodego pokolenia*, Wydawnictwo UŚ, Katowice 2010.
- Watts N.**, *Jak napisać powieść?*, przeł. i Posłowie E. Kraskowska, Wydawnictwo Literackie, Kraków 1998.
- Weiner J.**, *Technika pisania i prezentowania przyrodniczych prac naukowych: przewodnik praktyczny*, WN PWN, Warszawa 1999.
- Wimmer P.**, *Przybornik internauty*, Wydawnictwo MIKOM, Warszawa 2002.
- Wieczorek U.**, *Wartościowanie. Perswazja. Język*, KSIĘGARNIA AKADEMICKA, Kraków 1999.
- Wierzbicka A.**, *Kultura języka polskiego: praktyczne ćwiczenia*, Wydawnictwo WSHE, Łódź 2001.
- Wierzbicka A., Wierzbicki P.**, *Praktyczna stylistyka*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1968.
- Wilson E.B.J.**, *Wstęp do badań naukowych*, przeł. J. Kowalski i in., Warszawa 1968.
- Wiszniewski A.**, *Jak przekonująco mówić i przemawiać?*, Wydawnictwo TEXT, Warszawa 1994.
- Wojciechowicz B.**, *Pisarstwo naukowe. Ocena prac naukowych*, Wydawnictwo TEXT, Warszawa 1997.
- Wojciechowski K.**, *Praca umysłowa: podręcznik samokształcenia*, Wydawnictwo Spółdzielni ŚWIATOWID, Wrocław 1947.
- Wojciechowski K.**, *Sztuka czytania: obrazki z życia i wskazówki wraz ze słownikiem wyrazów obcych*, Wydawnictwo Związkowe CRZZ, Warszawa 1956.
- Wokół szkoły i nauczyciela. Skrypt dla studentów filologii polskiej**, red. **J. Plisiecki, H. Wiśniewska**, Wydawnictwo UMCS, Lublin 1995.
- Wolniewicz B.**, *Krytyka naukowa i kryteria naukowości*, „Nauka” 1996, nr 3.
- Wołoszyn S.**, *Nauki o wychowaniu w Polsce w XX wieku. Próba syntetycznego zarysu na tle powszechnym*, wydanie II poszerzone, Wydawnictwo STRZELEC, Kielce 1998.
- Woroniecka G.**, *Interakcja symboliczna a hermeneutyczna kategoria przedrozumienia*, wyd. II uzup., Oficyna Naukowa, Warszawa 1998.
- Woźniak K.**, *O pisaniu pracy magisterskiej na studiach humanistycznych. Przewodnik praktyczny*, wyd. II popr., WN PWN, Warszawa–Łódź 1998.
- Wójcik K.**, *Piszę akademicką pracę promocyjną – licencjacką, magisterską, doktorską*, wyd. 7 zm., Wydawnictwo PLACET, Warszawa 2005.
- Wyczawski H.E.**, *Technika pisania pracy magisterskiej*, Wydawnictwo Uniwersytetu Wrocławskiego, Wrocław 1991.
- Wygotzky L.S.**, *Myslenie i mowa*, przeł. E. Flesznerowa, J. Fleszner, PWN, Warszawa 1989.
- Zaczyński W.**, *Metodologiczna tożsamość dydaktyki*, WSiP, Warszawa 1988.
- Zaczyński W.P.**, *Poradnik autora prac seminaryjnych, dyplomowych i magisterskich*, Wydawnictwo Akademickie ŻAK, Warszawa 1995.
- Zaczyński W.**, *Praca badawcza nauczyciela*, wydanie IV, WSiP, Warszawa 1995.

- Zagórny S.**, *Wybrane problemy metodologii nauk społecznych wraz z tekstami źródłowymi*, Oficyna Wydawnicza Politechniki Opolskiej, Opole 2006.
- Zajączkowski M.**, *Podstawowe wskazówki dla piszących prace magisterskie i dyplomowe*, Wydawnictwo Uniwersytetu Szczecińskiego, Szczecin 1986.
- Zakrzewski Z.**, *O pracy doktorskiej w naukach ekonomicznych*, Wydawnictwo WSE, Poznań 1980.
- Zdunkiewicz-Jedynak D.**, *Językowe środki perswazji w kazaniu*, Wydawnictwo POLIGRAFIA SALEZJAŃSKA, Kraków 1996.
- Zenderowski R.**, *Praca magisterska. Jak pisać i bronić? Wskazówki metodologiczne*, Wydawnictwo CeDeWu, Warszawa 2006.
- Zgółkowie H. i T.**, *Językowy savoir-vivre: praktyczny poradnik posługiwania się polszczyzną w sytuacjach oficjalnych i towarzyskich*, Wyd. II poszerz., Wydawnictwo KiW, Warszawa 2004.
- Ziemski S.**, *Problemy dobrej diagnozy*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1973.
- Zimny Z.M.**, *Metodologia badań społecznych: wprowadzenia*, Wydawnictwo WSP, Częstochowa 2000.
- Zucker Ch., G. Grantel**, *Do sukcesu przez mowę: sztuka konwersacji i nie tylko*, przeł. M. Mirońska, Wydawnictwo FILAR, cop., Warszawa 2001.
- Żebrowski W.**, *Technika pisania prac licencjackich i magisterskich. Zagadnienia wybrane*, Wydawnictwo Olsztyńskiej Szkoły Wyższej, Olsztyn 2008.
- Żółkiewski S.**, *Wiedza o kulturze literackiej*, Wydawnictwo WP, Warszawa 1985.
- Żywczok A.**, *Aksjologia odkrycia naukowego – studium rozwoju i wychowania osobowości naukowych*, Wydawnictwo Adam Marszałek, Toruń 2009.

USZCZEGÓLOWIONY SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	7
Uzasadnienie potrzeby publikacji	7
Materiały	8
Myśl przewodnia	9
Cele opracowania	10
Od korzeni po przekaz pałeczki w sztafecie pokoleń	11
Powinszowania	13
1. TEMAT I TEMATYKA, PROBLEMATYKA A TYTUŁ UTWORU .	15
Temat i tematyka dzieła	15
Przedmiot, osnowa, a teza utworu	20
Pojęcia i nazwy jako kategorie a ich definicje	22
Problem ramą dla problematyki poznania	24
Sformułowanie tematu a tytułu	38
Formułowanie problemu a tematu	39
Tytuł tekstu utworu	41
Tytuł a podtytuł i śródtytuły	42
2. PROJEKTOWANIE KOMPOZYCJI OPRACOWAŃ NAUKOWYCH	49
Zasady pisania	49
Rozplanowanie struktury rozprawy	55
Etapy pisania	60
Kompozycja rozprawy	63
Plan jako wizja konstrukcji rozprawy	79
3. KONSTRUOWANIE TEKSTU ROZPRAWY	95
Sprawozdanie naukowe narracją	95
Budowa tekstu i jego funkcje	112
Akapit składnikiem i czynnikiem spójności tekstu	123

4. REDAGOWANIE I KOREKTA DYSERTACJI	135
Przetwarzanie i systematyzowanie materiałów i/lub wyników badań	135
Doniesienie o pozyskanych wynikach	143
Wprowadzanie poprawek i redagowanie tekstu	146
Graficzne ilustrowanie doniesienia z badań	171
Opracowanie wstępu i zakończenia rozprawy	177
Prace nad zakończeniem tekstu	200
Wnioskowanie w toku opisów i w zakończeniu rozprawy	217
Streszczenie (abstrakt) jako wyciąg z treści tekstu	233
5. CECHY FORMALNE TEKSTU ROZPRAWY	245
Aparat przypisów do odsyłaczy	245
Poprawność formalna opracowań	250
Bibliografia a literatura przedmiotu	261
Opracowanie załączników do tekstu właściwego	268
ZAKOŃCZENIE	271
Uogólnienia	271
Dopinanie celów	272
Ponowocześni dyplomanci	273
Repetycje i komentarze czytelników	273
Przesłanie	275
LITERATURA	277
WYKAZ TABEL I RYSUNKÓW	291

DETAILED TABLE OF CONTENTS

INTRODUCTION	7
Justification of the need to publish the work	7
Materials	8
Keynote	9
Objectives of the work	10
From the roots up to handing off the baton in the relay of generations	11
Congratulatory	13
1. TOPIC AND CONTENT, SUBJECT AND THE TITLE OF THE WORK	15
Topic and content of the work	15
Subject, essentials and thesis of the work	20
Terms and names as categories and their definitions	22
The problem as the frame for the cognition content	24
Forming the topic and the title	38
Forming the problem and the topic	39
Title of the work text	41
Title, subtitles and crossheadings	42
2. DESIGNING COMPOSITIONS OF SCIENTIFIC WORKS	49
Principles of writing	49
Planning the structure of the work	55
Writing stages	60
Composition of the work	63
Plan as a vision of the work's structure	79
3. CONSTRUCTING THE TEXT OF THE WORK	95
Scientific report as a narrative	95
Text structure and its functions	112
Paragraph as the constituent and factor of the text coherence	123

4. EDITING AND PROOFREADING OF THE DISSERTATION	135
Processing and systematising materials and/or research results	135
Informing on the obtained results	143
Making corrections and editing the text	146
Graphic illustration of information related to the research	171
Writing the introduction and conclusion of the dissertation	177
Working on the completion of the text	200
Drawing conclusions while writing and in the final part of the dissertation . .	217
Abstract as a summary of the text contents	233
5. FORMAL FEATURES OF THE TEXT AND THE DISSERTATION	245
Mechanism of footnotes	245
Formal correctness of writings	250
Bibliography and literature of the subject	261
Preparing appendices to the main text	268
CONCLUSION	271
Generalisations	271
Sticking to the objectives	272
Postmodern diplomats	273
Repetitions and readers' comments	273
Message	275
LITERATURE	277
LIST OF TABLES AND DRAWINGS	291